Onderwerp: Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031
iBabsnummer: 1730

1. Gevraagd besluit

a) De Programmabegroting 2027 vast te stellen en daarmee de bedragen voor 2027 per programma, tot een totaal van € 310,8 miljoen aan lasten.
b) Kennis te nemen van de Meerjarenraming 2028-2031.
c) In te stemmen met de nieuw op te voeren investeringen met status 'nieuw' zoals opgenomen in de bijlage investeringen.
d) In te stemmen met de bijstellingen op investeringen met status 'in voorbereiding' zoals opgenomen in de bijlage investeringen.
e) Het college van dijkgraaf en heemraden te mandateren voor het vrijgeven van de met NS gecategoriseerde investeringen (niet-strategische investeringen) conform artikel 2.9 van het delegatie- en mandaatbesluit WSHD. Zie kolom M in de tabellen met investeringen in de bijlage.
f) In te stemmen met de volgende mutaties binnen de reserves:

Waterveiligheid
- Onttrekking algemene reserve Waterveiligheid € 0,3 miljoen
- Toevoeging aan de nieuw te vormen bestemmingsreserve Vernieuwingsopgave Watersysteemheffing € 0,5 miljoen
- Toevoeging tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing € 0,3 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing € 0,5 miljoen

Voldoende en Schoon Water
- Toevoeging algemene reserve Voldoende en Schoon Water € 0,7 miljoen
- Toevoeging aan de nieuw te vormen bestemmingsreserve Vernieuwingsopgave Watersysteemheffing € 4,1 miljoen
- Toevoeging bestemmingsreserve Baggeren € 0,7 miljoen
- Onttrekking en opheffing bestemmingsreserve Afwikkeling CMK € 2,8 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Onderhoud CMK € 0,2 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing € 1,9 miljoen

Waterketen
- Onttrekking algemene reserve Waterketen € 3,2 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Maatregelen gebiedsrendement stikstofverwijdering € 0,2 miljoen
- Toevoeging aan de nieuw te vormen bestemmingsreserve Vernieuwingsopgave Zuiveringsheffing € 5,5 miljoen
- Toevoeging tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing € 3,1 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing € 5,5 miljoen

Wegen
- Onttrekking algemene reserve Wegen € 0,1 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Wegen € 1,0 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Personele capaciteit Wegen € 0,3 miljoen
- Toevoeging bestemmingsreserve Transitie Wegen € 3,3 miljoen
- Toevoeging tariefegalisatiereserve Wegenheffing € 0,1 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Wegenheffing € 3,3 miljoen

g) In te stemmen met het aan het college van dijkgraaf en heemraden mandateren van het inzetten van de post onvoorzien van maximaal € 0,25 miljoen met verantwoording achteraf via de planning & control producten.

h) Ter dekking van de financieringsbehoefte het college van dijkgraaf en heemraden, conform het Treasurystatuut, bevoegd te maken tot:
   - Het aangaan van kortlopende financieringsmiddelen (rekening-courant verhouding en kasgeldleningen) tot een bedrag van maximaal de kasgeldlimiet van € 71,5 miljoen.
   - Het aangaan van langlopende financieringsmiddelen tot maximaal € 46,0 miljoen.

2. Probleemstelling - context

Het doel van de programmabegroting is om financiële en inhoudelijke kaders te stellen door het college van dijkgraaf en heemraden en de Verenigde Vergadering, zodat duidelijk wordt wat er bereikt moet worden, welke middelen hiervoor nodig zijn en hoe deze middelen besteed zullen worden. Het is een instrument om beleid te vertalen naar concrete producten en diensten.
De Programmabegroting 2027 dient vastgesteld te worden, zodat de uitgaven op een rechtmatige wijze gebeuren. Bij de jaarstukken wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid.

3. Beoogd effect en argumenten

Met het vaststellen van de Programmabegroting 2027 en door kennis te nemen van de meerjarenraming 2028-2031 verleent de Verenigde Vergadering toestemming om de genoemde activiteiten voor 2027 uit te voeren en hiervoor de vastgestelde budgetten in te zetten. Daarnaast stemt de Verenigde Vergadering in met de bijstellingen op investeringen met status 'in voorbereiding'. Dit houdt in dat deze investeringen conform de aangegeven planning verder kunnen worden voorbereid. Voor het daadwerkelijk starten met de uitvoering is, afhankelijk van de aard en de omvang van de investering, nog vrijgave van het krediet nodig door het college van dijkgraaf en heemraden dan wel de Verenigde Vergadering.

Toekomstvast vernieuwen en investeren in de toekomst
In de Kadernota 2027 is de vorig jaar gekozen lijn van Toekomstvast vernieuwen doorgezet.

Toekomstvast vernieuwen vormt daarmee een belangrijke rode draad in onze begroting: We werken aan de koers die is uitgezet richting 2050 en blijven investeren in een veilige, gezonde en leefbare Hollandse delta, zodat we ook de komende decennia onze taken betrouwbaar, duurzaam en betaalbaar kunnen blijven uitvoeren. We doen dit in een context van onzekerheid en druk op de buitenruimte.

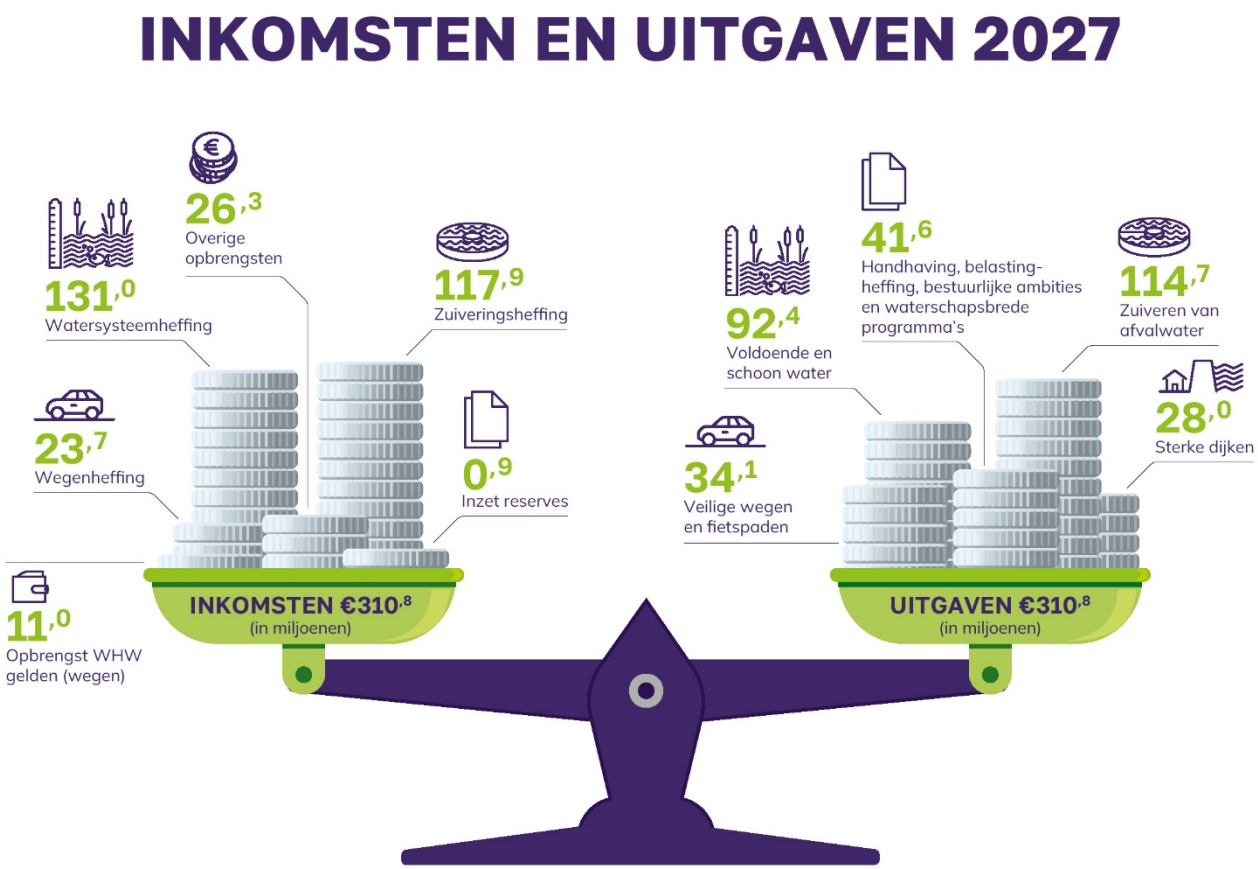
Met de grote opgave die voor ons ligt, is het belangrijk om gerichte investeringen uit te voeren. Niet alles kan tegelijk, we moeten scherpe en ingrijpende keuzes maken.
De vervangings- en vernieuwingsopgave van het waterschap groeit de komende jaren in aard, omvang en complexiteit. Om de opgave te realiseren is het dan ook noodzakelijk om prioriteiten te stellen in de investeringsopgave in combinatie met het maximaliseren van de maakbaarheid door de organisatie. Het prioriteren gebeurt op basis van de ordende criteria zoals opgenomen in de Meerjarenstrategie 2025-2050 en de bestuurlijke uitgangspunten die ons richting geven. Bij de Kadernota 2027 is de meerjarenstrategie voor de eerste keer toegepast op de investeringsopgavesopgave tot 2050, om te komen tot een vlakkere, beter uitvoerbare programmering. Met deze programmering hebben we de tussenliggende doelen los gelaten en worden de doelen naar verwachting in 2050 behaald. Deze programmering zoals gepresenteerd in de Kadernota 2027, vormt de basis voor de Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031.

Bij het vaststellen van de Kadernota 2027 (iBabs 1692) heeft de Verenigde Vergadering ingestemd met een maximale verhoging van circa 10% van de belastingopbrengst ten opzichte van begrotingsjaar 2026.

Tussen het moment van de Kadernota 2027 en de Programmabegroting 2027 zijn nieuwe inzichten op kosten ontstaan, zoals de verhoging van de solidariteitsbijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma en de tarieven van de slibeindverwerking binnen de GR Slibverwerking. Om het vastgestelde kader gestand te kunnen doen is het naar aanleiding van deze ontwikkelingen noodzakelijk keuzes te maken in de programmering van de exploitatiebegroting. Deze keuzes zijn risicogestuurd gemaakt in lijn met de strategie toekomstvast

vernieuwen en integraal beschouwd over alle programma's heen. De keuzes voor 2027 leiden tot het doorschuiven van maatregelen naar opvolgende jaren en hebben hiermee een effect op de meerjarenbegroting. Het betreft met name maatregelen op het gebied van onderhoud, onderzoeken en planvorming en in de bijdragen aan initiatieven van derden.

Exploitatiebegroting 2027
In de Programmabegroting 2027 is de volgende infographic opgenomen waarin de inkomsten en uitgaven voor 2027 vermeld staan:

Vergroten van realisatiekracht
De opgaven waarvoor we staan zijn groot. Het uitvoeren van deze opgave vraagt om een organisatie met meer realisatiekracht. We zetten de komende jaren in op strategieën om onze realisatiekracht te vergroten. Dat doen we op verschillende manieren: we versterken de interne samenwerking, intensiveren de externe samenwerking en standaardiseren producten. Dit moet leiden tot een grotere uitvoeringscapaciteit en een tijdige en slagvaardige uitvoering van de investeringsprogramma's, zodat we de doelen in 2050 behalen. Dit draagt direct bij aan het toekomstvast vernieuwen van onze organisatie.

Reserveren voor de toekomst
Zoals besloten bij de Kadernota voor 2027 wordt met deze begroting een eerste stap gezet in het sparen van geld voor toekomstige investeringen. Om de grote opgave betaalbaar te houden en grote schommelingen in de waterschapsbelastingen te voorkomen is het noodzakelijk dat we de komende jaren structureel blijven sparen. De komende 5 jaar zal jaarlijks 2% van de belastingopbrengst gereserveerd worden om zo de financiële positie van het waterschap te versterken.
Het jaarrekeningresultaat van 2025 is eerder toegevoegd aan de tariefegalisatiereserves en wordt daar in de begroting van 2027 weer uit onttrokken, om te storten in de nieuwe bestemmingsreserves. Zo drukt het sparen van 2027 niet direct op de exploitatie. Hiermee werken we aan een financieel gezond waterschap, waarbij het afwegingskader Gezonde financiën WSHD 2025 als leidraad gebruikt wordt.

Reserves

Algemene reserves en weerstandsratio:

Een algemene reserve is bedoeld om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.
Met ingang van de Programmabegroting 2027 heeft de Verenigde Vergadering besloten om de omvang van de risico's die voortvloeien uit de jaarlijkse risico-inventarisatie te laten toetsen met een Monte Carlo-simulatie door een externe en onafhankelijke partij. De uitkomst van deze berekening is meegenomen bij het bepalen van het weerstandsvermogen en hier zijn de algemene reserves op gebaseerd.
De ondergrens van de algemene reserves wordt bepaald door de weerstandsratio. De weerstandsratio betreft de verhouding tussen het risicoprofiel en de aanwezige reserves.
De Verenigde Vergadering heeft in februari 2025 de weerstandsratio bijgesteld van 1,2 naar 1,4 (iBabs 1275). Dit betekent dat minimaal 1,4 maal het totaal van de geïnventariseerde risico's aan reserves aangehouden moet worden. In de Programmabegroting 2027 wordt hieraan voldaan.

Tariefegalisatiereserves:

De egalisatiereserves per heffing zijn gevormd vanuit de resultaatbestemming van de afgelopen jaren. We zetten de tariefegalisatiereserves in wanneer de Verenigde Vergadering besluit om de belastingtarieven te egaliseren. Zo wordt in 2027 het eerder toegevoegde jaarrekeningresultaat 2025 weer onttrokken, om te storten in de nieuwe bestemmingsreserves ten behoeve van de vernieuwingsopgave.

De totale reservepositie stijgt in de periode 2027-2031 met circa € 89,3 miljoen, om eind 2031 uit te komen op circa € 149,3 miljoen.

Belastingen

Hieronder zijn de benodigde belastingen op totaalniveau, per heffing en de tarieven van 2027 opgenomen. Voor meer details verwijzen wij u naar 'Waterschapsbelastingen' van de Programmabegroting 2027.

Belastingopbrengsten *(bedragen x € 1 mln.)*	**Begroot 2026**	**Begroot 2027**	**Begroot 2028**	**Begroot 2029**	**Begroot 2030**	**Begroot 2031**
Geraamd in Programmabegroting 2026	246,0	265,1	283,9	317,9	335,5	341,3
Amendement Programmabegroting 2026	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Mutaties Programmabegroting 2027		6,9	19,1	10,6	37,0	60,3
Noodzakelijke belastingopbrengst	**246,6**	**272,6**	**303,5**	**329,1**	**373,0**	**402,2**
Verhoging in % t.o.v. het vorige jaar		10,6%	11,3%	8,4%	13,4%	7,8%

Belastingopbrengsten *(bedragen x € 1 mln.)*	**Begroot 2026**	**Begroot 2027**	**Begroot 2028**	**Begroot 2029**	**Begroot 2030**	**Begroot 2031**
Watersysteemheffing	113,9	130,7	143,6	152,3	171,2	182,3
Wegenheffing	21,2	23,7	26,5	28,8	31,9	33,8
Zuiveringsheffing	111,1	117,9	133,0	147,4	169,4	185,5
Verontreinigingsheffing	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6
Belastingopbrengst	**246,6**	**272,6**	**303,5**	**329,1**	**373,0**	**402,2**

De noodzakelijke belastingopbrengst in 2027 is € 272,6 miljoen. In 2026 was dit € 246,6 miljoen. Dit is een stijging van 10,6%. We verwachten in de periode 2027 tot en met 2031 een gestage stijging van de noodzakelijke belastingopbrengsten.
Deze ontwikkeling hangt samen de reserveringen die we doen voor de toenemende investeringsopgave, volgens het afwegingskader Gezonde financiën WSHD 2025. In 2030 is sprake van een opvallende uitschieter in de stijging van de noodzakelijke belastingopbrengst. De relatief sterke stijging in dat jaar wordt vooral veroorzaakt door hogere kapitaallasten als gevolg van investeringen die in de voorgaande jaren zijn gerealiseerd (met name Slibverwerkingsbedrijf Dordrecht en ALM Goeree-Overflakkee en Spijkenisse). Daarnaast verdubbelt vanaf 2030 de solidariteitsbijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Categorie / belastingsoort	Eenheid	TARIEVEN 2026				TARIEVEN 2027				Stijgings-percentage
		Water	Wegen	Zuiveren	totaal	Water	Wegen	Zuiveren	totaal	
Ingezetenen	Huishouden	€ 126,35	€ 27,32		€ 153,67	€ 144,48	€ 30,41		€ 174,89	**13,8%**
Gebouwd binnendijks woningen	% WOZ-waarde	0,0364%	0,0079%		0,0443%	0,0380%	0,0082%		0,0462%	**4,2%**
Gebouwd binnendijks niet-woningen	% WOZ-waarde	0,0388%	0,0079%		0,0467%	0,0424%	0,0082%		0,0506%	**8,2%**
Gebouwd buitendijks woningen	% WOZ-waarde	0,0091%	0,0079%		0,0170%	0,0095%	0,0082%		0,0177%	**3,9%**
Gebouwd buitendijks niet-woningen	% WOZ-waarde	0,0097%	0,0079%		0,0176%	0,0106%	0,0082%		0,0188%	**6,6%**
Ongebouwd - overig - binnendijks	Hectare	€ 96,92	€ 7,57		€ 104,49	€ 111,26	€ 8,37		€ 119,63	**14,5%**
Ongebouwd - overig - buitendijks	Hectare	€ 24,23	€ 7,57		€ 31,80	€ 27,82	€ 8,37		€ 36,18	**13,8%**
Ongebouwd - wegen - binnendijks	Hectare	€ 193,84	€ 7,57		€ 201,41	€ 222,53	€ 8,37		€ 230,90	**14,6%**
Ongebouwd - wegen - buitendijks	Hectare	€ 121,15	€ 7,57		€ 128,72	€ 139,08	€ 8,37		€ 147,45	**14,5%**
Natuur	Hectare	€ 6,17	€ 1,60		€ 7,77	€ 6,80	€ 1,82		€ 8,62	**11,0%**
Zuiveringsheffing	Vervuilingseenheid			€ 94,21	€ 94,21			€ 97,51	€ 97,51	**3,5%**
Verontreinigingsheffing	Vervuilingseenheid			€ 94,21	€ 94,21			€ 97,51	€ 97,51	**3,5%**

Profiel	Binnendijks		Buitendijks		Verschil binnendijks t.o.v. 2026	Verschil buitendijks t.o.v. 2026
	2026	2027	2026	2027		
Huishoudens						
Huurwoning, eenpersoonshuishouden	€ 248	€ 272	€ 248	€ 272	9,9%	9,9%
Huurwoning, meerpersoonshuishouden	€ 436	€ 467	€ 436	€ 467	7,1%	7,1%
Koopwoning, eenpersoonshuishouden, WOZ-waarde € 370.000	€ 412	€ 443	€ 311	€ 338	7,6%	8,7%
Koopwoning, meerpersoonshuishouden, WOZ-waarde € 370.000	€ 600	€ 638	€ 499	€ 533	6,3%	6,7%
Agrarische ondernemingen						
Agrarisch bedrijf met opstallen, meerpersoonshuishouden, WOZ-waarde € 520.000 en 60 hectare ongebouwd	€ 6.949	€ 7.909	€ 2.436	€ 2.736	13,8%	12,3%
Wegbeheerder						
Wegbeheerder met 500 hectare	€ 100.706	€ 115.448	€ 64.361	€ 73.724	14,6%	14,5%
Natuurterreinen						
Natuurterrein van 1.000 hectare	€ 7.770	€ 8.622	€ 7.770	€ 8.622	11,0%	11,0%
Handel en industrie						
Groothandel met WOZ-waarde € 2.700.000 en 7 vervuilingseenheden	€ 1.921	€ 2.049	€ 1.135	€ 1.189	6,7%	4,8%
Voedingsmiddelenproducent met WOZ-waarde van € 13.500.000 en 300 vervuilingseenheden	€ 34.572	€ 36.087	€ 30.641	€ 31.788	4,4%	3,7%

De verschillen in de belastingtarieven van 2026 en 2027 worden veroorzaakt door de toegenomen kosten voor het watersysteem, de waterketen en het wegenbeheer. Daarnaast hebben ontwikkeling van het aantal inwoners, de waarde van de gebouwen en het aantal vervuilingseenheden invloed op de tarieven. Hierbij geldt het volgende:

- De stijging bij de categorie 'ingezetenen' en ‘ongebouwd’ is hoog, omdat deze categorieën alleen betrekking heeft op de Watersysteemheffing en de Wegenheffing. Bij deze 2 heffingen is de stijging van de belastingen het sterkst. De stijging van de Zuiveringsheffing is lager dan de andere heffingen.
- Vanaf 2026 gelden binnen de Watersysteemheffing 2 tarieven voor de categorie Gebouwd, 1 tarief voor categorie woningen en 1 tarief voor de categorie niet-woningen. De waardeverhouding per 01-01-2024 geldt als peildatum voor de verdeling van de lasten over woningen en niet-woningen. In het afgelopen jaar zijn de WOZ-waarden gestegen. Voor woningen bedraagt deze gemiddeld +9%, terwijl de stijging voor niet-woningen +5% is. Dit verschil in stijging wordt gecorrigeerd met een extra stijging van het tarief van de niet-woningen.
- Er hebben geen wijzigingen plaatsgevonden in de percentages van de Kostentoedelingsverordening.
- De stijging van de kosten voor het watersysteem, het zuiveren van afvalwater en het wegenbeheer leiden in het algemeen tot een verhoging van het tarief. Deze stijging wordt deels beperkt door een toename van het aantal huishoudens, de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen en het aantal vervuilingseenheden dat gezuiverd moet worden. Voor de categorie ‘ongebouwd’ is de laatste jaren sprake van een geleidelijke daling van het aantal hectaren.

Flinke investeringen komende jaren
In de Programmabegroting 2027 is de volgende tabel met investeringen voor de komende jaren opgenomen:

Programma *(bedragen in 1 mln.)*	Realisatie 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029	Begroot 2030	Begroot 2031
Waterveiligheid	18,6	19,1	0,8	2,3	3,7	7,4	11,4
Voldoende en Schoon Water	10,8	22,8	42,1	20,2	45,0	60,9	51,2
Waterketen	35,9	55,4	110,4	132,6	129,1	92,2	84,9
Wegen	27,4	26,1	28,1	28,2	21,4	22,2	21,5
Bestuur en Organisatie	1,3	2,0	1,3	2,7	0	0	0
Subtotaal	**94,0**	**125,3**	**182,8**	**186,0**	**199,1**	**182,7**	**169,0**
Onzekerheid Voldoende en Schoon Water	0	0	-10,0	-1,0	0	0	0
Onzekerheid Waterketen	0	0	-22,0	-10,0	0	0	0
Nog te specificeren investeringen	0	0	0	0	0	37,3	51,0
Totaal investeringsuitgaven na correctie	**94,0**	**125,3**	**150,8**	**175,0**	**199,1**	**220,0**	**220,0**

Vooral bij de programma's Waterketen en Voldoende en Schoon Water is de opgave groot, wat zich uit in een flinke stijging van investeringen in de komende jaren. Niet alles kan tegelijk worden uitgevoerd, er moeten indringende keuzes worden gemaakt. De programmering van de investeringen in de begroting voor 2027 en 2028 is dan ook gebaseerd op de te verwachte realisatiekracht in lijn met de ontwikkeling van het investeringsvolume vastgelegd in de Kadernota 2027. Er is rekening gehouden met onzekerheden die samenhangen met de fase waarin opgaven en projecten zich bevinden, omgevingsafhankelijke factoren, de complexiteit en omvang van werkzaamheden en de mate van hardheid van de planning en het daarbij horende kasritme. Deze onzekerheden zijn zichtbaar gemaakt met een correctieregel.

De programmering voor 2029 tot en met 2031 is nog niet volledig uitgewerkt op individueel projectniveau. Ook hier zijn nog keuzes te maken in de programmering, waarvoor de correctieregel 'nog te specificeren investeringen' is opgenomen.

4. Kernboodschap

Met het vaststellen van de Programmabegroting 2027 en het kennisnemen van de meerjarenraming 2028-2031 verleent de Verenigde Vergadering toestemming om de genoemde activiteiten voor 2027 uit te voeren en hiervoor de vastgestelde budgetten in te zetten. Daarnaast stemt de Verenigde Vergadering in met de opgenomen nieuwe investeringen en investeringen met status 'in voorbereiding' die zijn bijgesteld.

De programmabegroting resulteert in een stijging van de totale belastingopbrengst van 10,6% voor 2027. Dit past binnen het kader, zoals vastgesteld in de Kadernota 2027. Gelet op de grote opgaven en de stijgende kosten, waren keuzes noodzakelijk om aan het kader te voldoen. Deze keuzes zijn in de lijn van toekomstvast vernieuwen en risicogestuurd gemaakt. De focus ligt op de vernieuwingsopgave, wat zich vertaalt naar een groei van het investeringsvolume naar ruim € 150 miljoen.

Het saldo van stortingen in en onttrekkingen aan de reserves in 2027 is begroot op € 0,9 miljoen. Dit is inclusief de nieuw te vormen bestemmingsreserves voor de vernieuwingsopgaven.

5. Regelgeving en beleid

Ingevolge artikel 100 Waterschapswet ligt de Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031 van 6 tot en met 20 november 2026 (digitaal) ter inzage. Bekendmaking zal officieel via het Gemeenteschappelijke Voorziening Officiële Publicaties (GVOP) plaatsvinden.

Na vaststelling door de Verenigde Vergadering (25 november 2026) zal bekendmaking plaatsvinden via het GVOP.

6. Historie – eerdere besluitvorming

- Kadernota 2027 (agendapunt 5b d.d. 03-06-2026)
- Programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2030 (agendapunt 6a d.d. 26-11-2025)
- Meerjarenstrategie 2025-2050 (agendapunt 6b d.d. 26-11-2025)

7. Financiën

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragrafen 'Wat mag het kosten' per programma van de Programmabegroting 2027.

8. Duurzaamheid

Duurzaamheid is uitgewerkt in de overkoepelende programma's:
- Beperken op onze negatieve impact op milieu en klimaat
- Verbeteren van de klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van ons gebied
- Vergroenen en versterken de biodiversiteit
- Anders omgaan met hemelwater

Deze worden nader toegelicht bij 'Toekomstbestendig water- en wegbeheer' in de Programmabegroting 2027.

9. Alternatieven

Niet van toepassing.

10. Organisatorische en personele consequenties / OR

De Programmabegroting wordt op 8 oktober besproken met de OR.

11. Risico- en beheersmaatregelen

In de Programmabegroting 2027 zijn, daar waar van toepassing, maatregelen benoemd.

12. Communicatie (in- en extern)

Naar aanleiding van de vaststelling van de Programmabegroting 2027 wordt gecommuniceerd over de inhoud en de gevolgen voor de belastingheffing.
Hiervoor worden verschillende communicatiemiddelen ingezet, waaronder een persbericht, een infographic, een nieuwsbericht op de website en een update van de pagina over waterschapsbelastingen. Daarnaast wordt de Programmabegroting onder de aandacht gebracht via social media. Ook wordt de Programmabegroting gepubliceerd via officielebekendmakingen.nl.

13. Bekendmaking en vervolgprocedure

Na vaststelling door de Verenigde Vergadering wordt de Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031 ter beoordeling verzonden naar Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland.

14. Bevoegd orgaan

Verenigde Vergadering.

15. Toelichting / kanttekeningen

Niet van toepassing.

16. Bijlagen

- Homepage | Programmabegroting 2027 Meerjarenraming 2028-2031
- Homepage | Begroting 2027 - Bijlage investeringen

Vergaderdatum: 25 november 2026
Agendapunt:
iBabs-nummer: 1730

waterschap Hollandse Delta

BESLUIT VERENIGDE VERGADERING

ONDERWERP: Programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2031

DE VERENIGDE VERGADERING VAN WATERSCHAP HOLLANDSE DELTA,

op voordracht van dijkgraaf en heemraden van waterschap Hollandse Delta van 13-10-2026;

gehoord het advies van de Commissie Waterhuishouding en Waterzuivering (Water) van 9-11-2026, de Commissie Waterkering, (Vaar)Wegen en Vergunningverlening (WWV) van 10-11-2026 en de Commissie Middelen, Bestuurlijke Zaken en Handhaving (MBH) van 11-11-2026;

overwegende dat:
- De Kadernota 2027 in juni 2026 door de Verenigde Vergadering is vastgesteld als vertrekpunt voor het opstellen van de Programmabegroting 2027, inclusief de daaraan gestelde uitgangspunten;
- Het waterschap te maken heeft met een grote opgave en stijgende kosten, wat keuzes noodzakelijk maakt;
- Deze keuzes zijn gemaakt in de strategische lijn van Toekomstvast vernieuwen;
- Het college van dijkgraaf en heemraden de begroting heeft uitgewerkt met aandacht voor het realiseren van de afspraken gemaakt in het Bestuursakkoord 2023-2027;

gelet op:
- artikel 77 Waterschapswet;
- artikel 99 en met 101 van de Waterschapswet;

BESLUIT:

a) De Programmabegroting 2027 vast te stellen en daarmee de bedragen voor 2027 per programma, tot een totaal van € 310,8 miljoen aan lasten.
b) Kennis te nemen van de Meerjarenraming 2028-2031.
c) In te stemmen met de nieuw op te voeren investeringen met status 'nieuw' zoals opgenomen in de bijlage investeringen.
d) In te stemmen met de bijstellingen op investeringen met status 'in voorbereiding' zoals opgenomen in de bijlage investeringen.
e) Het college van dijkgraaf en heemraden te mandateren voor het vrijgeven van de met NS gecategoriseerde investeringen (niet-strategische investeringen) conform artikel 2.9 van het delegatie- en mandaatbesluit WSHD. Zie kolom M in de tabellen met investeringen in de bijlage.
f) In te stemmen met de volgende mutaties binnen de reserves:

Waterveiligheid
- Onttrekking algemene reserve Waterveiligheid € 0,3 miljoen
- Toevoeging aan de nieuw te vormen bestemmingsreserve Vernieuwingsopgave Watersysteemheffing € 0,5 miljoen
- Toevoeging tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing € 0,3 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing € 0,5 miljoen

Voldoende en Schoon Water
- Toevoeging algemene reserve Voldoende en Schoon Water € 0,7 miljoen
- Toevoeging aan de nieuw te vormen bestemmingsreserve Vernieuwingsopgave Watersysteemheffing € 4,1 miljoen

- Toevoeging bestemmingsreserve Baggeren € 0,7 miljoen
- Onttrekking en opheffing bestemmingsreserve Afwikkeling CMK € 2,8 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Onderhoud CMK € 0,2 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Watersysteemheffing € 1,9 miljoen

Waterketen
- Onttrekking algemene reserve Waterketen € 3,2 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Maatregelen gebiedsrendement stikstofverwijdering € 0,2 miljoen
- Toevoeging aan de nieuw te vormen bestemmingsreserve Vernieuwingsopgave Zuiveringsheffing € 5,5 miljoen
- Toevoeging tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing € 3,1 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Zuiveringsheffing € 5,5 miljoen

Wegen
- Onttrekking algemene reserve Wegen € 0,1 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Wegen € 1,0 miljoen
- Onttrekking bestemmingsreserve Personele capaciteit Wegen € 0,3 miljoen
- Toevoeging bestemmingsreserve Transitie Wegen € 3,3 miljoen
- Toevoeging tariefegalisatiereserve Wegenheffing € 0,1 miljoen
- Onttrekking tariefegalisatiereserve Wegenheffing € 3,3 miljoen

g) In te stemmen met het aan het college van dijkgraaf en heemraden mandateren van het inzetten van de post onvoorzien van maximaal € 0,25 miljoen met verantwoording achteraf via de planning & control producten.
h) Ter dekking van de financieringsbehoefte het college van dijkgraaf en heemraden, conform het Treasurystatuut, bevoegd te maken tot:
   - Het aangaan van kortlopende financieringsmiddelen (rekening-courant verhouding en kasgeldleningen) tot een bedrag van maximaal de kasgeldlimiet van € 71,5 miljoen.
   - Het aangaan van langlopende financieringsmiddelen tot maximaal € 46,0 miljoen.

Ridderkerk, 25 november 2026

De Verenigde Vergadering voornoemd,
secretaris-directeur, dijkgraaf,

V. Bergsma J.F. Bonjer